

RECENZJE / REVIEWS**JAKUB ANDRUSZKIEWICZ****KS. WOJCIECH GUZEWICZ, POŚRÓD RZECZY
WIDZIALNYCH I NIEWIDZIALNYCH.
50 TEKSTÓW O SPRAWACH BOSKICH I LUDZKICH,
WYDAWNICTWO DIECEZJALNE ADALBERTINUM,
EŁK 2018, SS. 186**

Książk Wojciech Guzewicz jest autorem setek artykułów publikowanych tak w prasie katolickiej, jak i w periodykach naukowych. W swojej karierze naukowej opublikował również wiele książek chętnie nabywanych przez duchownych i przez osoby świeckie. Już sama lektura tytułów prac ks. Guzewicza pokazuje szeroki zakres jego twórczości – studiował w Wyższym Seminarium Duchownym, habilitację uzyskał w zakresie historii, natomiast tytuł profesora w dziedzinie dziennikarstwa – w tym miejscu warto dodać, że jest On jedynym mieszkańcem Ełku i księdzem diecezji ełckiej, który takim stopniem naukowym może się legitymować. W dorobku naukowym ks. Guzewicza znajdziemy tytuły wymagające konsekwentnej i mozolnej pracy archiwalno-badawczej, jak *Duchowieństwo diecezji łomżyńskiej w II Rzeczypospolitej*, *Powiedz ludziom niech więcej nie płaczą*, *Słownik biograficzny zmarłych księży diecezji ełckiej*, serię książek o dekanatach diecezji ełckiej (kapłani, świątynie, historia) itp. Z drugiej strony w publikacjach Profesora są dzieła, które opisują rzeczywistość niematerialną i mogą być pomocą w pogłębieniu relacji z Bogiem (*Pogadać z Bogiem*), Maryją (*W tle cudownego medalika*) czy świętymi (książka o bł. Marii Biernackiej oraz św. Brunonie z Kwerfurtu).

Zbliżająca się pięćdziesiąta rocznica i dwudziesta piąta rocznica przyjęcia święceń kapłańskich okazały się okazją do kolejnej publikacji – innej niż wszystkie poprzednie. Książka *Pośród rzeczy widzialnych i niewidzialnych. 50 tekstów o sprawach boskich i ludzkich* jest bowiem wielowymiarowa i stanowi dobrą okazję do refleksji i podsumowań. Wydanie tej pracy w przeddzień tak znakomitego i pięknego jubileuszu musi być swoistym wotum dziękczynnym Bogu za otrzymane łaski i ludziom, których Autor spotkał na drodze – i już we wstępie czytamy, że „Książka [...] jest przede wszystkim dziękczynieniem...”. Pozycja ta to swoiste świadectwo Profesora, który czerpiąc tytuł z *Credo* Kościoła katolickiego, chce podzielić się z nami swoim odbiorem rzeczywistości widzialnej

i tej niewidzialnej. Tak jak wierni podczas niedzielnej Eucharystii wymawiają słowa: „Wierzę w Boga Ojca, stwórcy wszystkich rzeczy widzialnych i niewidzialnych”, tak ksiądz Guzewicz dzieli się z czytelnikiem swoim odbiorem rzeczywistości materialnej, naukowej, tej dostrzegalnej gołym okiem, mierzalnej i dziś często uważanej za jedyną przez laicyzujące się społeczeństwo. Z drugiej strony jest wynikająca z wiary i kapłaństwa rzeczywistość duchowa – niewidzialna, niepomierzalna, delikatna, wymagająca zaufania i oddania się Bogu. Jak ciężko te rzeczywistości połączyć, ile razy pojawiają się wątpliwości z jednej bądź z drugiej strony, czy można w ogóle być duszpasterzem, gorliwym kapłanem i naukowcem, profesorem, wykładowcą oraz jak te rzeczywistości połączyć? O to należy już pytać Autora. Jednak wnikliwy czytelnik może próbować znaleźć odpowiedź w opisywanej książce.

Pośród rzeczy widzialnych i niewidzialnych... to zbiór pięćdziesięciu artykułów na pięćdziesiąt lat życia księdza Guzewicza. Podzielone są one na dwie części. Pierwsza – *Pośród rzeczy niewidzialnych* traktuje o „[...] Bogu, Kościele, wierze, uroczystościach kościelnych oraz świętych”. Warto w tym miejscu dodać, że Autorowi nie udało się – wydaje się, że nie było takiego zamiaru – rozgraniczyć wyraźną linią spraw doczesnych i wiecznych. Artykuły pierwszej, jak i drugiej części są pogłębieniem wiedzy historycznej, okazją do rachunku sumienia, przedmiotem rozmyślenia, starciem z utartymi, a błędnymi przekonaniami, mogą też z powodzeniem pełnić wiele innych funkcji. I tak, pierwszy rozdział przypomina o sensie i znaczeniu okresów w roku liturgicznym, świąt w kalendarzu, uroczystości, które obchodzimy i świętych, których wspominamy. Poznamy stanowisko Kościoła na tematy popularne i kontrowersyjne, np. joga, halloween, wróżbiarstwo. Czytając artykuły niejednokrotnie pomodlimy się – podczas lektury rozdziałów „Aniele Boży, Stróżu Mój” czy „Z różańcem w dłoniach”. Niejednego z pewnością zaciekawi historia i rola cmentarza w religii katolickiej albo sens bicia dzwonów w kościołach. Po przeczytaniu pierwszej części dowiemy się, co oznacza powiedzenie „Zwiędła jak panna we Wstępną Środę” i skąd ono pochodzi. Interesujący okaże się też komentarz do rozważań świętych minionych wieków – Chrystus w czasie Drogi Krzyżowej upadł 3, 5, 7, a może... 32 razy?

Wszystkiego tego dowiemy się z części pierwszej o *Rzeczach niewidzialnych*. Być może wielu czytelników inaczej przeżyje kolejny Adwent, następną procesję Bożego Ciała czy nawiedzenie bliskich zmarłych na cmentarzu. Z pewnością też nie będziemy zmuszeni do milczenia albo nerwowego szukania w internecie, gdy ktoś zapyta nas o bohaterskie Siostry Męczenniczki z Nowogródka lub rolę św. Józefa w Kościele i naszym życiu.

Część druga, zatytułowana *Pośród rzeczy widzialnych*, również zmusi nas do refleksji i zastanowienia nad swoim życiem, ale jest pisana pod kątem faktów naukowych i wydarzeń historycznych. Bardzo szerokie jest spektrum wydarzeń – czytelnik przypomni sobie lub pozna zdarzenia związane z Azją, Europą, Ameryką Północną i Południową oraz z... morzami i oceanami. Podczas lektury towarzyszyć nam będą święci pierwszych wieków, Ojcowie Kościoła, Indianie,

królowie Polski i innych krajów oraz Żołnierze Niezłomni i komunistyczni oprawcy. Dowiemy się, jakie napisy znajdowały się na burtach „Titanica”, dlaczego nie powinniśmy nazywać średniowiecza „ciemnym czasem” i czy rzeczywiście inkwizycja była taka, jak rysuje ją dzisiejsza popkultura, oraz jak wygląda obecnie w Polsce procedura uzyskania tytułu profesora? Jaka jest rola wychowawców i nauczycieli w kształtowaniu młodego człowieka, skąd się biorą oskarżenia wysuwane przeciwko Piusowi XII i skąd wzięła się nazwa „Kętrzyn”? Autor nie ucieka od tematów trudnych, popularnych, przemilczanych, autobiografii ani teorii spiskowych. Być może niektóre treści będą czytelnikom znane, inne mogą zaskoczyć lub być pogłębieniem wiedzy na dany temat. Opisywane są historie, które wydarzyły się zarówno przed naszą erą, jak i kilka lat temu.

Książka *Pośród rzeczy widzialnych i niewidzialnych. 50 tekstów o sprawach boskich i ludzkich* jest dziełem specyficznym. Jako podsumowanie dorobku naukowego i pisarskiego dotyka wielu tematów i problemów. Niektóre artykuły z łatwością znajdziemy w dobrych czasopismach, inne są publikowane po raz pierwszy, jak twierdzi Autor – „wyciągnięte z szuflady”. Jedne są wyczerpującą analizą problemu, inne jedynie migawką, która zachęci czytelników do zainteresowania się poruszonym tematem. Nie powinno to dziwić ani stanowić problemu, jako że właśnie taka jest ta książka – naświetla zainteresowania, poruszane tematy, obszary pracy naukowej i duchowej Księdza Profesora. Przy większości zagadnień czytelnik będzie żałował, że są tak krótko opisane i od razu sięgnie do innych źródeł. Niektóre opinie mogą zadziwić, okazać się kontrowersyjne bądź odbiegające od przyjętych kanonów „poprawności”, ale sądzę, że spełnią swoją rolę – pokażą odpowiednią perspektywę i zachęcą do własnego skonfrontowania się z konkretnym problemem.

W wielu opisach filmów, książek, zabawek, produktów spożywczych i innych różności znajdziemy zdanie „Polecane dla każdego”. Czy taka jest ta książka? Moja odpowiedź brzmi: TAK. Na pytanie „dlaczego?”, odpowiedź zacząłbym od zastanowienia się, czy rzeczywiście istnieje coś, co można „polecić dla każdego”? „Każdy” – to w tym wypadku czytelnik, który może być wierzący lub uważać się za ateistę, wyznawcą katolicyzm bądź być przedstawicielem innej religii. To mężczyzna lub kobieta, osoba życia konsekrowanego, szczęśliwy małżonek/małżonka lub samotnik. Człowiek dorosły lub dziecko. Ktoś dobrze zorientowany w tematach wiary, religii, historii, polityki, społeczeństwa lub kompletny laik w tych dziedzinach. Z kolei „polecić” – to znaczy zaproponować, podsunąć komuś, pokazać, podarować z konkretną intencją. Z intencją zapoznania się z tematami, poszerzenia horyzontów, wyrobienia opinii, poznania czyjegoś stanowiska czy pogłębienia wiedzy. I tak uważam, że KAŻDY znajdzie w tej książce coś dla siebie – wierzący pogłębi swoją wiarę, nieprzekonany pozna historię Kościoła i jego wpływ na ludzi, osoby wykształcone poznają ciekawy punkt widzenia, ci, którzy nie interesują się lub nie mają wiedzy, mogą odnaleźć coś, co ich zainteresuje. Dorosli będą mieli okazję do rozmyślań i refleksji, natomiast dzieci do rozpoczęcia przygody z historią Polski i Kościoła oraz do rozwoju w życiu duchowym. Wielość treści zapewni każdemu odnalezienie siebie w tej książce.

Gdyby ktoś miał jednak zastrzeżenia, że na każdy z poruszanych tematów wypadałoby napisać osobną publikację, żeby kompletnie je opracować – pragnę uspokoić, że Autor stworzył przecież więcej niż pięćdziesiąt publikacji...

Księdzu Profesorowi wypada więc złożyć życzenia Bożego błogosławieństwa z okazji pięknego jubileuszu pięćdziesięciolecia urodzin i dwudziestopięciolecia służby kapłańskiej. A po przeczytaniu recenzowanej pozycji warto życzyć sobie i księdzu Guzewiczowi, aby w przyszłości wydany został tom drugi, być może – *Pośród rzeczy widzialnych i niewidzialnych. 100 tekstów o sprawach boskich i ludzkich* na stosowną rocznicę.